

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

(стислий)

з курсу «МАГІСТЕРСЬКИЙ СЕМІНАР»

для студентів другого (магістерського) рівня освіти
спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Розроблений: Л.Я. Філіповою,
професором кафедри ІТ, д.п.н.

Харків -2019

План лекційних занять

Тема лекції	Кількість годин
Тема 1. Наука як соціальний інститут	2
Тема 2. Магістерська наукова робота: базові поняття	2
Тема 3. Методи наукових досліджень та їх класифікація	2
Тема 4. Інформаційний моніторинг: методичні питання	2
Тема 5. Наукові публікації: методика підготовки	2
Тема 6. Тези доповіді на конференціях: методика підготовки	2
Тема 7. Наукові презентації доповідей	2
Тема 8. Комунікативно-мовні засоби взаємодії у науковій роботі	2

ЛЕКЦІЯ 1

Тема: Наука як соціальний інститут

Мета вивчення: ознайомитись з основними поняттями щодо наукових шкіл як інституційних форм організації науки, професіоналізації науки її та значення для сфери соціальних комунікацій.

План

1. Становлення науки як соціального інституту.
2. Соціальна обумовленість наукового пізнання: дискусії «інтернаціоналістів» та «екстерналистів»
3. Норми та цінності наукового співтовариства та наукової діяльності.
4. Наука як світоглядна проблема: філософські аспекти.

Основний зміст

Поняття науки як форми суспільної свідомості, спрямованої на об'єктивне відображення світу та отримання нових знань про закономірності його розвитку. Наука як соціальний інститут, що охоплює певні компоненти. Становлення та еволюція науки як соціального інституту. Функції науки як соціального інституту, характеристика функцій: явних (інтегративна, комунікативна, трансляційна, організаційна) та латентних.

Взаємозв'язок та співвідносини понять: наукова школа, університет, академія. Значення наукових шкіл для сучасних закладів вищої освіти. Сутність професіоналізму в науці; поняття наукового ступеню та вченого звання.

Соціальне регулювання науки як процес вироблення з боку суспільства та держави ціннісних орієнтирів, стратегічних пріоритетів, що регламентують наукову діяльність організацій та конкретних вчених. Поняття науково-технічної політики держави та її головні цілі. Характеристика

методологічних напрямів впливу суспільства на науку: інтерналізм та екстерналізм; дискусійність цих понять. Поняття наукової діяльності та наукового співтовариства; ціннісні орієнтири науки. Головні принципи наукового етосу (новаторство, наукова чесність та інші).

Філософія науки. Філософські світоглядні аспекти розвитку науки. Поняття сцієнтизму та антисцієнтизму як протилежних підходів до тлумачення науки як вищої цінності розвитку людської цивілізації.

Питання для самостійної роботи:

1. Пояснити, чому науку можна вважати соціальним інститутом.
2. Визначити сутність взаємовідношень науки та інших соціальних інститутів, наприклад: економіка, політика, техніка тощо.
3. Розкрити поняття «соціальне управління наукою».
4. Охарактеризувати роль держави в розвитку наукових досліджень.
5. Пояснити, чому етичні проблеми науки стають актуальними в період соціально-економічної глобалізації.
6. Охарактеризувати взаємозв'язки між наукою та соціальними комунікаціями.

ЛЕКЦІЯ 2

Тема: Магістерська наукова робота: базові поняття

Мета вивчення: засвоїти загальні положення, вимоги та норми підготовки та захисту магістерських наукових робіт.

План

1. Мета та завдання підготовки магістерської наукової роботи
2. Етапи виконання магістерської роботи
3. Вимоги до змісту та структури магістерських робіт
4. Організаційні питання підготовки до захисту магістерських робіт

Основний зміст

Загальні положення про магістерські роботи, що розроблені у Положенні про організацію навчального процесу ХДАК, державних законодавчих та нормативних документів, які стосуються вищої освіти.

Види магістерських наукових робіт:

- за практичною спрямованістю: практично спрямовані (прикладні) та теоретичні (академічні). Їх характеристика.
- за змістом та галузевою належністю: технологічні, управлінські соціально-економічні, гуманітарні тощо. Їх характеристика.
- за характером виконання: індивідуальні та комплексні. Їх характеристика.

Етапи виконання наукових робіт: підготовчий, основний, заключний. Особливості проведення наукового дослідження на кожному етапі виконання.

Вимоги до змісту та структури магістерських робіт. Значення вибору теми наукової роботи, вимоги до її змісту та формулювання, зв'язок з профілем спеціальності (спеціалізації) студента. Вимоги та права випускника-магістра щодо вибору та підготовки своєї наукової роботи; значення консультацій наукового керівника та фахівців за профілем навчання.

Базові вимоги до змісту магістерської роботи та правил її оформлення. “Типова” структура магістерської роботи: титульна сторінка, зміст, перелік умовних позначень (за необхідністю), вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки (за необхідністю). Урахування специфічних вимог до змісту магістерських робіт, структури та обсягу, які визначаються методичними вказівками, розробленими випусковими профільними кафедрами для відповідних спеціальностей.

Правила оформлення магістерських робіт, використання нормативно-законодавчих матеріалів та відповідність вимогам до звітів про НДР (ДСТУ 3008 - 95 Державний стандарт України. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення).

Поняття про державну атестацію студентів-випускників спеціальності за другим (магістерським) рівнем навчання у ЗВО (закладах вищої освіти); порядок її проходження, норми та вимоги. Організаційні аспекти підготовки до захисту магістерської роботи перед членами Державної екзаменаційної комісії (ДЕК). Значення усної доповіді та відповідної комп'ютерної презентації на захисті наукової роботи.

Питання для самостійної роботи:

1. Пояснити, чому науку можна вважати соціальним інститутом.
2. Визначити сутність взаємовідношень науки та інших соціальних інститутів, наприклад: економіка, політика, техніка тощо.
3. Розкрити поняття «соціальне управління наукою».
4. Охарактеризувати роль держави в розвитку наукових досліджень.
5. Пояснити, чому етичні проблеми науки стають актуальними в період соціально-економічної глобалізації.
6. Охарактеризувати взаємозв'язки між наукою та соціальними комунікаціями.

ЛЕКЦІЯ 3

Тема: Методи наукових досліджень та їх класифікація

Мета вивчення: засвоїти основні методи та методичні підходи до наукових досліджень; загальнонаукові та конкретно-наукові методи наукового пізнання.

План

1. Методологія дослідження; методи та техніка дослідження.
2. Методи наукових досліджень: визначення, види, значення для науки.
3. Загальнонаукові методи та їх види в теоретичних дослідженнях.
4. Особливості емпіричних досліджень та їх методи.
5. Методи статистичної обробки результатів дослідження.

Основний зміст

Загальне поняття методології (methodos — спосіб, метод; logos — наука, знання) як вчення про правила мислення при створенні теорії науки. Складність питання та тлумачень методології. Методологія у вітчизняній науковій традиції як учення про науковий метод пізнання або як систему наукових принципів, на основі яких базується дослідження і здійснюється вибір сукупності пізнавальних засобів, методів, прийомів дослідження. Тлумачення методики як сукупності прийомів дослідження, включаючи техніку і різноманітні операції з фактичним матеріалом.

Головні функції методології. Методологія як вчення про систему наукових принципів, форм і способів дослідницької діяльності, що має чотирьох рівневу структуру: фундаментальні, загальнонаукові принципи, що становлять власне методологію, конкретно наукові принципи, що лежать в основі теорії тієї чи іншої дисципліни або наукової галузі, і систему конкретних методів і технік, що застосовуються для вирішення спеціальних дослідницьких завдань.

Характеристика загальнонаукових принципів дослідження: історичний, термінологічний, функціональний, системний, когнітивний (пізнавальний), моделювання та ін. Значення системно-діяльнісного підходу, який указує на певний компонентний склад людської діяльності. Сутність синергетичного (синергійного) підходу, який полягає в дослідженні процесів самоорганізації та становлення нових упорядкованих структур. Важливість використання інформаційного підходу, суть якого в тому, що при вивченні будь-якого об'єкта, процесу чи явища в природі чи суспільстві перш за все, виявляються найхарактерніші для нього інформаційні аспекти, застосовується принцип інформаційності.

Концепція як система поглядів, система опису певного предмета або явища, стосовно його побудови, функціонування, що сприяє його розумінню, тлумаченню, вивченню головних ідей. Метод (гр.. methodos) – спосіб пізнання, дослідження явищ природи і суспільного життя; сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності,

підпорядкованих вивченню конкретного завдання. Методика (гр. methodike) — сукупність методів, прийомів проведення будь-якої роботи. Методика дослідження — це система правил використання методів, прийомів та операцій.

Характеристика методів теоретичних та емпіричних досліджень. Умовність розподілу, що обумовлено тим, що один науковий метод може переходити з однієї категорії в іншу.

Використання в наукових дослідженнях кількісно-якісні методів: наукометрії, бібліометрії, інформетрії, інформаційного моніторингу, контент-аналізу та інш. Методи статистичної обробки результатів експерименту в прикладних наукових дослідженнях: методи первинної та методи вторинної статистичної обробки (кореляція, факторний аналіз тощо).

Питання для самостійної роботи:

1. Дати визначення та охарактеризувати загальні положення про магістерську наукову роботу
2. Охарактеризувати види магістерських робіт за різними ознаками.
3. Дати характеристику головним етапам виконання магістерських робіт.
4. Назвати базові вимоги до змісту магістерської роботи та перелічити “типові” складові змістовної структури магістерської роботи.
5. Які вимоги та правила оформлення магістерських робіт існують?
6. Пояснити, які організаційні питання слід вирішувати для захисту магістерської роботи перед членами ДЕК.

ЛЕКЦІЯ 4

Тема: Інформаційний моніторинг: методичні питання

Мета вивчення: ознайомитися з методами інформаційного моніторингу, його функціями, принципами та значенням для проведення сучасних наукових досліджень.

План

1. Роль і функції моніторингових досліджень соціальних систем
2. Методи інформаційного моніторингу: основні принципи та проблеми
3. Етапи проведення моніторингу документних потоків засобами електронних комунікацій
4. Особливості реалізації моніторингових методів в умовах електронного середовища

Основний зміст

Моніторинг як комунікаційний засіб, що акумулює процеси обміну інформацією та безперервного інформаційного спостереження за функціонуванням соціальної системи. Значення в моніторингових дослідженнях документа як інформаційного джерела, що відбиває всі соціальні процеси інформаційного суспільства. Поняття моніторингу як

системи, що відносять до об'єктів різної природи (технічної, біологічної, соціальної, економічної). Еволюція наукової думки щодо становлення та застосування моніторингу (Ю. Ізраель та І. Герасимов). Термін моніторинг, що найчастіше застосовується з такими словами як «інформація», «комунікація», «спостереження», «дослідження», «контроль».

Поняття «інформаційний моніторинг» та його зв'язок з інформаційними або документними потоками. Документ як інформаційне джерело, що відбиває усі соціальні процеси інформаційного суспільства. Соціальні комунікації як основна сфера застосування інформаційного моніторингу.

Моніторинг в контексті управління, як цілісний управлінський інструмент, що має внутрішню функціональну структуру, призначення, місце і час застосування. Внутрішня структура моніторингу, що об'єднує три важливих управлінських компоненти: 1. контроль; 2. експертизу різних сторін діяльності організації; 3. систему інформаційного забезпечення управління.

Характеристика моніторингової системи; її розгляд як інформаційної, діагностичної, наукової, прогностичної системи, реалізація якої здійснюється в рамках управлінської діяльності. Головні елементи, що складають структуру моніторингової системи: об'єкти; суб'єкти; показники; інструменти; моніторингова діяльність. Взаємозв'язок усіх елементів системи моніторингу, що структурно і функціонально пов'язані між собою і утворюють єдиний цикл.

Головні ознаки класифікації систем моніторингу. Управлінський моніторинг як це відстеження й оцінка ефективності, наслідків і вторинних ефектів рішень, прийнятих в області керування.

Основні завдання, які розв'язуються в ході моніторингу: вироблення комплексу показників; систематизація інформації; інформаційне забезпечення аналізу та прогнозування стану і розвитку об'єкту дослідження, вироблення управлінських рішень.

Головні етапи проведення моніторингу: нормативно – постановочний; практична частина моніторингу; аналітико – діагностичний; прогностичний; діяльнісно - діагностичний; проміжно-діагностичний; підсумково-діагностичний.

Використання на технологічному рівні реалізації моделі комп'ютерного моніторингу оптимальних засобів інформаційних технологій, а також відповідних програмних продуктів для обробки потужних потоків документованої інформації, серед яких: Vortex, SPSS для Windows, Statistica. Інші програмні комплекси: MS Project, Microsoft SQL Server Reporting Services; Microsoft SQL Server Analysis Services; Microsoft Share Point та інші.

Значення та можливості розроблення організаційно-технологічної моделі реалізації системи комп'ютерного моніторингу документопотоків в будь-якій установі. Важливість практичного етапу, спрямованого на застосування системи електронного документообігу, збирання, реєстрації та вимірювання документованої управлінської інформації організації.

Питання для самостійної роботи:

1. Дати визначення поняття «моніторинг» та його тлумачення в різних галузях. Назвати синонімічні терміни. Поняття «інформаційний моніторинг».
2. Обґрунтувати важливість використання інформаційних або документних потоків для проведення моніторингових досліджень.
3. Чому соціальні комунікації є однією із поширених сфер застосування інформаційного моніторингу?
4. Назвати три важливих управлінських компоненти, які об'єднують моніторинг за своєю внутрішньою структурою
5. Охарактеризувати головні завдання, які розв'язуються в ході моніторингу.
6. Перелічити та охарактеризувати основні етапи проведення моніторингу.

ЛЕКЦІЯ 5

Тема: Наукові публікації: методика підготовки

Мета вивчення: ознайомитись та засвоїти головні методичні положення та вимоги до написання наукової статті.

План

1. Значення наукової статті для наукової роботи
2. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу.
3. Вимоги до написання наукової статті: формальні та змістовні
4. Структура наукової статті та її головні елементи

Основний зміст

Особливості підготовчого етапу написання наукової статті; чітке уявлення про рівень розробки досліджуваної теми в науці. Важливість комбінованого використання джерел різних типів, які мають відповідати поставленим завданням і співвідноситься із темою наукової роботи. Традиційна структура наукової роботи: вступ, основна частина, висновки, перелік використаної літератури.

Наукова стаття як один із основних видів наукової роботи, яка містить виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлює конкретне окреме питання за темою дослідження, фіксує науковий пріоритет автора, робить її матеріал надбанням фахівців.

Основні методичні прийоми викладу наукового матеріалу: послідовний; цілісний (з наступною обробкою кожної частини, розділу); вибіркового (частини, розділи пишуться окремо за будь-якою послідовністю).

Техніка написання тексту та етапи: формулювання задуму і складання попереднього плану; відбір і підготовка матеріалів; групування матеріалів; опрацювання рукопису.

Вимоги до наукової статті щодо обсягу - 6-12 сторінок (0,5 - 0,7 друкованого аркушу.). Зміст рукопису статті: повна назва роботи, прізвище та ініціали автора, анотації трьома мовами (українською, російською, англійською) на окремій сторінці, список використаної літератури.

Структурні елементи статті:

- вступ: постановка наукової проблеми, її актуальність, зв'язок з найважливішими завданнями, що постають перед Україною, значення для розвитку певної галузі науки або практичної діяльності;

- основні (за останній час) дослідження і публікації, на які спирається автор; сучасні погляди на проблему; труднощі при розробці даного питання, виділення невирішених питань у межах загальної проблеми, котрим присвячена стаття;

- формулювання мети статті (постановка задачі) - висловлення головної ідеї даної публікації, яка суттєво відрізняється від сучасних уявлень про проблему, доповнює або поглиблює вже відомі підходи; звертається увага на введення до наукового обігу нових фактів, висновків, рекомендацій, закономірностей або уточнення відомих раніше, але недостатньо вивчених. Мета статті впливає з постановки наукової проблеми та огляду основних публікацій з теми;

- виклад змісту власного дослідження - основна частина статті: висвітлюються основні положення і результати наукового дослідження, особисті ідеї, думки, отримані наукові факти, виявлені закономірності, зв'язки, тенденції, програма експерименту, методика отримання та аналіз фактичного матеріалу, особистий внесок автора в досягнення і реалізацію основних висновків тощо;

- висновок, в якому формулюється основний умовивід автора, зміст висновків і рекомендацій, їх значення для теорії і практики, суспільна значущість; коротко накреслюються перспективи подальших розвідок з теми.

Жанри наукової статті: загальні поняття.

Питання для самостійної роботи:

1. Перелічити та охарактеризувати основні методичні прийоми викладу матеріалу в науковій статті.
2. Охарактеризувати техніку написання наукової статті.
3. Назвати головні вимоги до змісту рукопису наукової статті.
4. Пояснити, що таке – техніку написання наукової статті? Та назвати головні етапи.
5. Назвати та пояснити важливість структурних елементів наукової статті.

ЛЕКЦІЯ 6

Тема: Тези доповіді на конференціях: методика підготовки

Мета вивчення: ознайомитись з особливостями проходження конференцій та засвоїти головні методичні рекомендації до підготовки тез наукових доповідей.

План

1. Особливості організації наукових конференцій; їх види.
2. Методичні положення щодо підготовки наукових доповідей на конференціях. Структура доповіді.
3. Вимоги до підготовки та оформлення тез наукових доповідей.

Основний зміст

Конференція як форма організації наукової діяльності, де її учасники презентують та обговорюють свої праці. Переваги конференцій у порівнянні з семінарами та тренінгами. Види конференцій за різними ознаками: за напрямом; за територією; за тематикою тощо. Форми конференцій: очні, заочні, дистанційні або інтернет-конференції. Основні етапи проведення конференції.

Визначення наукової доповіді на конференції – як виду самостійної наукової роботи, у якій автор розкриває сутність проблеми, наводить різні точки зору, а також власні погляди на її розв’язання. Наукова доповідь та її цілі. Види наукових доповідей (звітна, тематична, інформаційна). Вимоги до підготовки доповіді: формальні та змістовні. Схема доповіді: привітання; вступ; теретична частина; наочно-ілюстративна частина (електронна презентація); методика наукового дослідження; результати роботи. Важливість розкриття власних результатів наукової роботи.

Тези наукової доповіді як такі матеріали, що опубліковані до початку наукової конференції, в яких викладено основні аспекти доповіді; та які фіксують науковий пріоритет автора і вміщують матеріали, яких немає в інших публікаціях. Головне призначення тез доповіді. Види наукових тез.

Послідовність розкриття в тезах суті доповіді: актуальність проблеми; стан розроблення проблеми (перелічуються вчені, які зверталися до розроблення цієї проблеми); наявність проблемної ситуації: необхідність її вивчення, удосконалення, сучасний стан її розробки та втілення; основна ідея, положення, висновки дослідження, методи його досягнення; основні результати дослідження, їхнє значення для розвитку теорії та (або) практики. Загальні вимоги до підготовки тез наукової доповіді: рекомендований обсяг; структура та формальні правила підготовки тез. Типи тез, класифікація способів та алгоритм їх написання

Значення тез наукової доповіді як таких, що засвідчують апробацію результатів власного наукового дослідження.

Питання для самостійної роботи:

1. Назвати основні етапи проведення наукової конференції.
2. Якою специфікою конференція відрізняється конференція від семінарів та тренінгів?
3. В чому різниця між науково-теоретичною та науково-практичною конференцією?
4. Охарактеризувати рекомендовану схему наукової доповіді та основні принципи її підготовки.
5. Перелічити та охарактеризувати основні вимоги до підготовки тез наукової доповіді.
6. Назвати типи тез та охарактеризувати алгоритм їх написання.

ЛЕКЦІЯ 7

Тема: Презентації наукових доповідей

Мета вивчення: засвоїти важливість презентацій наукових доповідей та головні методичні вимоги до їх грамотної підготовки для виступу на конференції.

План

1. Поняття презентації як засобу візуалізації наукової доповіді
2. Правила оформлення наукових доповідей
3. Головні вимоги до змісту та оформлення презентації
4. Вимоги до дизайну презентації

Основний зміст

Поняття та значення презентації для наукової доповіді. Мета та завдання презентації наукової доповіді. Рекомендовані етапи створення презентації: планування, розробка та репетиція. Планування презентації та його етапи: визначення мети виступу; визначення основної ідеї презентації; планування виступу; побудова логіки подачі матеріалу; створення структури презентації; підготовка висновку.

Логічні блоки наукової презентації:

- титульний аркуш (вказуються установа, в якому виконана робота, назва теми в відповідності з поданими документами, прізвище та ініціали автора, науковий ступінь, звання, прізвище та ініціали (наукового)керівника);
- вступ : актуальність, коротке перерахування всіх основних питань, які будуть розглянуті в доповіді, формулювання ключових проблем доповіді.
- основна частина : мета, опис проблем, конкретні пропозиції автора щодо вдосконалення певної сфери діяльності, а також напрямки та шляхи вирішення досліджуваної проблеми. Усно викладається - змістовна інформація, а на слайдах презентації –тільки основні тези, списки, схеми, рисунки, таблиці, діаграми;

- висновок (висновки), на основі результатів, отриманих у ході роботи, та власна позиція до проблем, що виникають та шляхи їх вирішення.

Головні вимоги до оформлення презентації : єдиний шаблон оформлення; простий та лаконічний дизайн; нумерація слайдів; обов'язково заголовки кожного слайду; необхідно уникати суцільного тексту! на слайдах; уникати ефектів анімації тексту тощо.

Рекомендації щодо утворення презентації: перевірка інформації на першому та останньому слайді – не повинні бути повтори; перевірка логіки викладення відомостей на слайдах; перевірка пунктуації та орфографії.

Важливість принципу мінімалізму на слайдах, а також принципу: менше слів і більше ілюстрацій (засобів візуалізації).

Питання для самостійної роботи:

1. Назвати засоби візуалізації, що використовуються для презентування наукової доповіді
2. Охарактеризувати основні складові наукової доповіді
3. Пояснити, чому презентація є необхідною частиною наукової доповіді.
4. Назвати та охарактеризувати головні складові презентації наукової доповіді
5. Пояснити, як вимоги є до складання наукової презентації? Зокрема, до її змісту, оформлення та дизайну

ЛЕКЦІЯ 8

Тема: Комунікативно-мовні засоби взаємодії у науковій роботі.

Мета вивчення: засвоїти основні принципи, методи розвитку комунікативно-мовних засобів у науковій роботі.

План

1. Комунікативно-мовні засоби та їх значення для наукової діяльності.
2. Поняття «мовленнєва компетенція» та «мовленнєве спілкування».
3. Розкрити поняття «соціальне управління наукою».
4. Структура комунікативно-мовленнєвого процесу та види мовленнєвої діяльності.
5. Поняття моделей типових ситуацій як формалізованих комунікативно-мовленнєвих моделей взаємодії. Вплив на результативність професійного спілкування.

Основний зміст

Комунікативно-мовні засоби та їх значення в сфері адаптації випускника-магістра із соціальних комунікацій. Мовленнєва (або вербальна комунікація) як така, що орієнтована на отримання або передачу інформації. Включення у вербальне спілкування та володіння: мовою спілкування, тезаурусом, лексиконом тощо. Поняття соціального контекста ситуації,

очікування комунікантів, їх готовності до сприйняття інформації. Взаємодія процесів отримання, обробки, створення, передачі інформації з реалізацією комунікативно-мовленнєвої компетентності людей, залучених в ці процеси.

Поняття «мовленнєва компетенція» (від лат. *Competentis* — здатний), що передбачає володіння способами формування та формулювання думок за допомогою мови і вміння користуватися такими способами в процесі сприйняття та породження мовлення. Її зв'язок з прагненням в конкретній ситуації соціального спілкування — сприйняти, відтворити або продукувати необхідні (актуальні, запропоновані) предметні (фактичні) знання. Характеристика мети різних видів мовленнєвої взаємодії, це отримання нової інформації, корекція раніше отриманих знань, переконання одним із учасників спілкування в своїй правоті інших, заклик до певних дій і т. д.

Мовленнєве спілкування як одна з численних форм розвитку соціального колективу, в якому здійснюється мовленнєва взаємодія людей, що живуть громадським життям. Поняття конструкції висловлювань (мовленнєвих творів), з яких складається мовленнєве спілкування, пов'язане із соціальною обстановкою (сферою спілкування, ситуацією), що викликає ці висловлювання. Вплив на рівень особистісної та професійної культури людини поряд з іншими видами діяльності — трудової, соціальної, пізнавальної, навчальної тощо.

Розгляд комунікативно-мовленнєвого процесу як набору ситуативно обумовлених контактів, в яких реалізуються мовленнєві дії учасників в їх типових соціально-комунікативних ролях, обумовлених умовами спілкування. Види мовленнєвої діяльності: говоріння, слухання, читання, письма. Відтворення або продукування мовленнєвих творів в ході встановлення, підтримки соціальних контактів – їх реалізація в монологічній або діалогічній формі; у формі дискурсу або тексту певного формату.

Послідовне та цілеспрямоване формування мовленнєвих умінь, необхідних для соціально-ділової взаємодії, та їх співвіднесення (вербальних і невербальних засобів спілкування) із ситуаціями дійсності, з універсальними формами функціонування процесу спілкування.

Характеристика учасників соціально-ділового спілкування, що володіють реальним статусом (професійним, соціальним, культурним), виконують ролі, обумовлені характером, цілями певної комунікативної ситуації. Поняття моделей типових ситуацій, оволодіння якими допомагає досягти більш ефективних результатів взаємодії. Значення комунікативно-мовленнєвої компетентності для успішних результатів переговорів або дискусій.

Оволодіння єдиними, формалізованими комунікативно-мовленнєвими моделями взаємодії як засіб ефективного демонстрування своїх професійних умінь та навичок, активного втручання в участь в ділових бесідах, переговорах, угодах.

Питання для самостійної роботи:

1. Пояснити зміст та значення комунікативно-мовних засобів взаємодії у науковій діяльності.
2. Охарактеризувати сутність мовленнєвої компетенції та види

мовленнєвої взаємодії.

3. Розкрити поняття комунікативно-мовленнєвого процесу в контексті наукової діяльності.
4. Дати характеристику типових комунікативно-мовленнєвих моделей взаємодії та їх можливостей їх ефективного використання у науковій діяльності.

Список літератури:

1. Білуха М.Г. Основи наукових досліджень: Підручник для студ. екон. спец. вузів / М.Г. Білуха. – К.: Вища школа., 1997. – 271 с.
2. ДСТУ 3008 - 95 Державний стандарт України. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення.
3. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / О.В. Крушельницька. — К.: Кондор, 2003. — 192 с.
4. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посібник / І.С. П'ятницька-Позднякова. — К., 2003. — 116 с.
5. Філіпова Л.Я. Методичні рекомендації щодо дипломних та магістерських робіт зі спеціалізації: Інформаційна та документаційна діяльність спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / Харк. держ. акад. культури; Уклад.: Л. Я. Філіпова.– Х.: ХДАК, 2018.– 16 с.
6. Філіпова Л.Я. Магістерська кваліфікаційна робота за спеціальністю 8.020105 “Документознавство та інформаційна діяльність”: Методичні рекомендації / Уклад.: Л. Я. Філіпова.– Х.: ХДАК, 2005.– 14с.
7. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник.— 5-те вид., стер.— К.: Знання, 2006. — С.127-151
8. Балакірева О. М. Соціальний моніторинг як засіб розробки, оцінки ефективності і модернізації соціальної політики / О. М. Балакірева // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : зб. наук. пр. — Київ, 2009. — С. 26–28.
9. Галіцин В. К. Системи моніторингу : монографія / В. К. Галіцин. — Київ : КНЕУ, 2010. — 231 с.
10. Смага Е. В. Информационный мониторинг: новый этап развития коммуникаций / Е. В. Смага // Инновационные процессы и корпоративное управление : материалы I междунар. заоч. науч.-практ. конф., 16–30 марта 2009 г. / Белорус. гос. ун-т. — Минск, 2009. — С. 146–149.
11. Смага О. В. Документ в інфокомунікаційних процесах при проведенні інформаційного моніторингу / О. В. Смага // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2011. — Вип. 38. — С. 141–147.
12. Смага О. В. Методика впровадження системи інформаційного моніторингу в практичну діяльність організацій: основні принципи та проблеми / О. В. Смага // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2009. — Вип. 27. — С. 119–126.
13. Тітова О. В. Інформаційний моніторинг як засіб сучасних інформаційних комунікацій / О. В. Тітова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2009. — № 4. — С. 80–85.
14. Методичні рекомендації щодо підготовки презентацій до випускних робіт. - <http://www.centre-kyiv.kiev.ua/bib/files/nmm/9.pdf>
15. Електронні публікації з Інтернет (за останні роки).